

örvendetes volna. Az a gondolat, hogy a mechanikai alapismeretek tárgyalása után a mai rendtől eltérően azonnal a hőtánra térjünk át, azzal a kiegészítéssel, hogy a mechanikából a szükséges ismereteket aztán bevezetésül ott adjuk, ahol azokra hivatkozni fogunk, magamnak is kedvenc gondolatom, mellyel azonban ezideig eredményre jutni nem tudtam. *Batta* fejtegetései mindenesetre figyelemreméltók s alkalmasak volnának arra, hogy a fölvetett kérdések szélesebb alapon megvitatásra kerüljenek. Hálásak lehetünk neki azért a fáradságért, amellyel e kérdés körül minden szükségeset és figyelemreméltót összehordott.

Bozóky Endre.

Otto Gantzer: Die Jugendpflege. Grundsätze u. Ratschläge zur Gründung u. Leitung von Jugendvereinen. Leipzig, Dürr, 1912.

Az ifjúság gondozásának a kérdése, sajnos, nálunk még nem vívott ki olyan általános érdeklődést, mint más nemzetekben. Nem is szólva az angol és amerikai szövetségek és egyesületek légióiról, csak azokra a német nyelvű munkákra mutatunk rá, melyek a német nemzet igen sok kiváló írójának tollából, kezdve von der Goltz-on és H. Sohnrey-n át, kikerültek, lett legyen az illető akár azon a helyen is, amelynek emberei nálunk legkevesebbet gondolkoznak pedagógiai kérdésekről: a katonain. Egy dolgot azonban még mindig hiányozni láttunk, a gyakorlati tanácsok tömege mellett egy pár *indítást* a *nevelő* számára. Az alapítás és szervezés módozatai mellett itt van, ezen a téren az egész törekvés szíve, a munka sikerén áll vagy bukik az ifjúság gondozásának a gondolata. Ha az egész munka nem más, mint szervezés, ifjúsági és más egyesületek iparszerű alapítása, ezt kár is megkezdeni, mert minden ilyen cadaver csak a levegőt rontja. Az ifjúsági munka kezdete nem az egyesületesdi, hanem a nevelő komoly érdeklődése az ifjúság iránt. Sokszor hallottunk tanácsokat arról, hogyan kell szervezni ilyen egyesületeket és mozgalmakat s az «alapítás» mániája teremti nyakra-főre az olyan szervezeteket, melyek aztán lassú bomlás martalékaik lesznek. De vajmi kevés hang szólt azokról a nevelői hatásokról, melyek elérésére pedig a szervezet csak eszköz s azokról a nevelői fogásokról, melyek minden ifjúsági munka alapjai. Pedig ép itt és ép most megbecsülhetetlen a nevelő munkája.

Gantzer könyve ezért olyan érdemes a megemlítésre, mert ezen a téren egyenesen alapvető munka. Először a mai munkásviszonyokat s azoknak az ifjúságra tett hatását ismerteti, aztán a munkásifjúság viszonyait, szükségait vázolja. Az ifjúság gondozása főcéljának az önfegyelmetség gyakorlását, olyan jellemek nevelését tekinti, akik a közösség munkáját saját elhatározásukból támogatni és segíteni törek-

szenek. Ebben a körvonalozásban tisztán felismerhetjük azt az irányt, amely a *Säemann* c. folyóiratot éllette. A következőkben igen értékes apró tanácsokat ad az egyesület alakítására és vezetésére. Hogyan szerezhetünk munkatársakat, hogyan állíthatunk be könyvtárt, olvasótermet, melyek a szervezkedésnek azok az egészen primitív kezdetei, mik nélkül még ilyen kis keretben sem lehet dolgozni; hogyan kell megkövetelni a föltétlen pontosságot a hivatalnokoktól stb.

Az ifj. egyesület tevékenységei közé tartozik a szórakoztató és olvasó esték tartása, a könyvtár fenntartása, kirándulások, múzeumok, gyárak stb. látogatása, ének- és zeneórák, séták a szabadban, tornázás. Mindezeket nem a sablonos módon tárgyalja, hanem mindenütt kiemeli azt az állandó hatást, amit a nevelő tesz. Ha mindez megvan, csak akkor kell és lehet kezdeni a szervezkedés munkáját. A főgondolat, amit itt Gantzer teljes joggal emel ki, hogy minden ilyen szervezet célja az ifjúság beletaglalása a község életébe. S itt vagyunk egy olyan fontos gondolatnál, amit nálunk még senki sem domborított ki eléggé. Mi az ifjúságot csak azért akarjuk egyesületekbe tömöríteni, hogy legyen egy ilyen szervezetünk, vagy legfőljebb, hogy mi, a vezetők, szónokolhassunk előttük hazafiságról, vagy más ilyen általános eszméről, holott a cél: az ifjúság nevelése az ifjúság által, sőt az egész nemzet nevelése az ifjúság nevelése által. Hiában várjuk a nemzeti megújodást, ha nem az új nemzedéken kezdtük annak munkálását. Lelkészek és tanítók, akik nagy lelkesedéssel vetik magukat a népnevelés ügyének, — ha ugyan vannak még ilyenek — belátják lassanként, hogy kénytelenek az egész munkát előbb az ifjúságon kezdeni. A nevelő munkája eredményét nem egy nap, de évek, néha évtizedek múlva látja meg, mikor az új nemzedék felnő.

A mű többi részében az ifjúsági egyesületek jövő kilátásairól s a német mozgalom szervezetéről van szó, csatolva hozzá a közoktatásügyi miniszter 1911 jan. 18-iki rendelete, melyben pontosan szabályozza az egyesületek célját és szervezetét. Bő irodalom-rovat zárja be a művet, melyet minden, a népnevelés iránt érdeklődő és érdekében munkálkodó embernek csak a legmelegebben ajánlhatunk. Gazdasága, értéke ily rövid ismertetésből alig is sejthető.

(Kolozskara.)

Imre Lajos.

Locke, Gondolatok a nevelésről. Fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Mutschenbacher Gyula. Pedagógiai Könyvtár IV. Budapest, 1914., Kath. Középisk. Tanáregyesület, n° 232 l., 6. kor.

Locke nevelési gondolatainak lefordítása hasznos munka volt. Jó segítsége lesz a neveléstörténet tanításának; sőt azt is remélhetjük,